

שיעור שלושים וששה*

פלגינן דיבורא ואין אדם משים עצמו רשע

רב יוסף אומר, שאם אדם מעיד שפלוגי רבעו לאונסו הוא ואחר מצטרפין להורגו, ולרצונו רשע הוא והתורה אמרה אל תשת רשע עד. רבא חולק ואומר "אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע".

מבאר רש"י על אתר את דברי רבא :

רבא אמר - אין אדם נפסל לעדות בהודאת פיו, דאדם קרוב אצל עצמו, הלכך אין אדם יכול לשום עצמו רשע, כלומר על עדות עצמו אינו נעשה רשע, שהרי תורה פסלה קרוב לעדות, ונהרג הרובע, דפלגינן דיבורא ומהימנינן ליה לגבי חבריה, ולא מהימנינן ליה לגבי דידיה לפסול לעדות.

כלומר, שעדות הנרבע מתחלקת לשנים מטעם 'פלגינן דיבורא' - מה שנוגע לרובע מקבלים ומאמינים למעיד על זה, ומה שנוגע לגבי עצמו אין אנו מקבלים את עדותו ולא מאמינים לו.

ונחלקו הראשונים באיזה אופן אנו מחלקים את עדותו, או לומר שהעד הוא הנרבע אלא שאנו מבינים שזה קרה באונס ולא ברצון כפי שאמר, או שנאמר (כמ"ש בתוס' אליבא דמ"ד בב"ב קלד ע"ב דלא פלגינן דיבורא בחד גופא) שאנו אומרים שאכן פלוגי רבע רק שאין אנו מקבלים שהעד הוא הנרבע.

השאלה שיש לעמוד עליה היא, מהי סברת רב יוסף בזה ומה שורש המחלוקת בינו לבין רבא. כמה הסברים נאמרו כדי לבאר מחלוקת זו, ובשיעור זה נעסוק בחלקם.

התומים (סימן לח ס"ק א) הביא את תשובת הרדב"ז (ח"א סימן רלא) שביאר שהמחלוקת בין רבא לרב יוסף היא האם אדם יכול לפסול את עצמו לעדות או לא. לדעת רב יוסף אדם נאמן לפסול את עצמו לעדות, כפי שמצאנו לענין ממון (ב"מ ג ע"ב) שהודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ולכן אם הוא נאמן לפסול את עצמו הוא נעשה רשע על סמך עדותו ולכן אין אנו יכולים לקבל את דבריו כלל ולהרוג את הרובע על פיו. משא"כ רבא סבר שאין אדם משים עצמו רשע ולכן אנו לא מקבלים את דבריו לגבי עצמו

* שיעור כללי לבני הישיבה.

אלא רק לגבי חברו [כלומר, שרב יוסף מודה דפלגינן דיבורא, רק שכאן לא צריך פלגינן כי נאמן לפסול עצמו].

ודבריו קשים כברזל, דהיאך יעלה על הדעת לומר שהוא יכול לפסול את עצמו לעדות, והרי אם אדם נוגע בדבר פסול להעיד על הדבר ודאי שלעצם פסלותו לא יוכל להעיד!

אולי צ"ל שלדעת הרדב"ז אדם שמעיד על עצמו שהוא פסול אין לו שום נפק"מ בכך אלא כל המשמעות של הפסול תהיה רק לאחרים ולכן אין סיבה לא לקבל את עדותו על פסלותו מפי עצמו. אולם רוב האחרונים ראו כן ותמהו על דבריו, ביניהם הנוב"י (מהדו"ק סימן עב) והשערי יושר (ש"ו פי"ד) שכתב שפשוט כביעתא בכותחא שא"א לו לאדם לפסול את עצמו.

אמנם נראה שאפשר להביא מעט סימוכין לשיטת הרדב"ז, מלשון הגמרא ביבמות (כה ע"א). נאמר שם במשנה:

המביא גט ממדינת הים, ואמר בפני נכתב ובפני נחתם - לא ישא את אשתו; מת, הרגתיו, הרגנוהו - לא ישא את אשתו; רבי יהודה אומר: הרגתיו - לא תנשא אשתו, הרגנוהו - תנשא אשתו.

ובגמרא (שם ע"א-ע"ב):

מת הרגתיו הרגנוהו - לא ישא את אשתו. הוא ניהו דלא ישא את אשתו, הא לאחר תנשא, והאמר רב יוסף: פלוני רבעני לאונסי - הוא ואחר מצטרפין להרגו, לרצוני - רשע הוא, והתורה אמרה: אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס! וכ"ת, שאני עדות אשה, דאקילו בה רבנן. והא"ר מנשה: גזלן דדבריהם - כשר לעדות אשה, גזלן דדברי תורה - פסול לעדות אשה, נימא, רב מנשה דאמר כר' יהודה! אמר לך רב מנשה: אנא דאמרי אפילו לרבנן, וטעמא דרבנן הכא כדרבא, דאמר רבא: אדם קרוב אצל עצמו, ואין אדם משים עצמו רשע. לימא, רב יוסף דאמר כרבי יהודה! אמר לך רב יוסף: אנא דאמרי אפי' לרבנן, ושאני עדות אשה, דאקילו בה רבנן, ורב מנשה דאמר כרבי יהודה.

ועי' להרמב"ם בפירוש המשניות על אתר (יבמות פ"ב מ"ט) שביאר את שיטת רבי יהודה על פי הבנת הגמרא כאן, שלדעת ר"י אדם משים עצמו רשע: "ור' יהודה אומר אדם משים את עצמו רשע ולפיכך אם אמר הרגתיו לא תנשא אשתו". ונראה שהבין כך ממהלך הגמרא, שהגמרא רצתה לתלות את שיטת רב יוסף בדעת רבי יהודה. הרי לעינינו לכאורה שזו דעת רב יוסף, שאדם משים עצמו רשע.

מ"מ, שאר האחרונים ביארו באופן אחר את מחלוקת רב יוסף ורבא. לדבריהם רב יוסף סובר שאומרים לעד ממה נפשך עדותך לא קבילה, שהרי אם אדם בא ומעיד שפלוני רבע אותו לרצונו ונקבל את עדותו אז הוא רשע ואין עדות לרשע וא"א להרוג את הרובע על פיך, ואם לא נקבל את דבריך כי אתה מעיד על עצמך אז ודאי שהרובע לא יהרג שהרי לא קיבלנו עליו עדות. ורבא סובר שלא אומרים כאן מ"מ דפליגין לדיבוריה.

בדומה לזה מצאנו בגמרא (יבמות מז ע"א):

מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה, ואמר לו: נתגיירתי ביני לבין עצמי (והחזק כיהודי קודם לכן), א"ל רבי יהודה: יש לך עדים? אמר ליה: לאו. יש לך בנים? א"ל: הן. א"ל: נאמן אתה לפסול את עצמך, ואי אתה נאמן לפסול את בניך. [ומי] א"ר יהודה אבנים לא מהימן? והתניא: יכיר - יכירנו לאחרים, מכאן א"ר יהודה: נאמן אדם לומר זה בני בכור, וכשם שנאמן לומר זה בני בכור, כך נאמן לומר בני זה בן גרושה הוא או בן חלוצה הוא; וחכ"א: אינו נאמן! א"ר נחמן בר יצחק, ה"ק ליה: לדבריך עובד כוכבים אתה, ואין עדות לעובד כוכבים.

ופירוש דברי רבי יהודה "לדבריך עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים", היינו דממה נפשך: אם אקבל את דבריך שגיוורך אינו חל - ממילא אין לך עדות ואתה לא יכול לפסול את בניך, ואם לא נקבל את עדותך כלל ונמצא שאתה מוחזק כיהודי - ודאי שבניך לא פסולים. ולכן רק הוא נפסל מספק, אבל בניו לא.

וביאור זה יעלה יפה גם בגמ' הנ"ל ביבמות (כה ע"א-ע"ב) לענין המעיד בעדות אשה 'הרגתיו'. הסיבה שלא משיאים את האשה לאחר ע"פ האומר 'הרגתיו' היא, כי אם נקבל את עדותו שהוא הרג אז הוא רשע והוא לא יכול להעיד כלל, ואם נאמר שהוא לא הרג אותו ולא מקבלים את עדותו - אזי מבחינת ביה"ד הבעל עדיין בחיים, וא"א להשיאה על פיו.

ואכן, כך נמצא כתוב מפורש בירושלמי (יבמות פ"ב הלכה יא):

הרגתיו, מה נפשך - קטליה החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו, לא קטליה בחיים הוא.

כלומר, שלביאור זה נקודת המחלוקת בין רבא ורב יוסף היא האם פליגין לדיבוריה או שאומרים מ"מ ולא פליגין. ואם זו נקודת המחלוקת, חלה עלינו חובת הביאור לשיטת רבא - כיצד אפשר לקבל את חלק מעדותו של העד וחלק לא לקבל, הלא הוא

לא העיד שפלוני רבע בעולם, אלא הוא העיד שפלוני רבע אותו ואם לא מקבלים את עדותו לגביו אז לא נקבל גם לגבי חברו !

ידועים דברי הראב"ד (הו"ד בר"ן בסוגיין י ע"א) לבאר את שיטת רבא, אשר יוצא לדרך בדברי רבא מכח שאלה - הלא קיי"ל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, והיאך ניתן לחלק את העדות הזו ולומר שחלקה בטילה וחלקה קיימת ?

שאלה זו לא נשאלה ע"י ראשונים אחרים, כיון שם הבינו בדברי רבא שאם אנו אומרים פלגינן פירוש הדבר שאנו מתייחסים לעדות זו כשתי עדויות נפרדות, וממילא עדות אחת מתקבלת והשניה לא.

מ"מ, הראב"ד מייסד, שיש לחלק בין עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה לבין המקרה שלנו. כל מה שאנו מבטלים עדות היינו דוקא במקרה שמקצת העדות נפסלה כגון שקרוב מצטרף לעדות זו, וכיון שהוא עד פסול הוא מבטל את כל העדות. אבל כאשר אדם מעיד על עצמו אינו נחשב עד פסול שמבטל את העדות, אלא הוא כלל לא עד ואין בזה תורת עדות, כי הגדת עדות פירושה שאדם מעיד על אחר, וממילא כאשר הוא מעיד על עצמו ועל אחר - את מה שהוא מעיד על עצמו ב"ד לא מקבל כלל כי זו לא עדות אלא טענה בעלמא, ורק את מה שהעיד על חברו אנו מקבלים בשלימות.

לאור ביאור זה מבאר הראב"ד את שאר הסוגיא: רבא אמר שאם העיד יחד עם אחר שפלוני בא על אשתו נאמן לגבי הבעל ולא לגבי אשתו, ואמרה הגמ' "מהו דתימא אדם קרוב אצל עצמו אמרינן אצל אשתו לא אמרינן קמ"ל". הפירוש הוא - הייתי חושב שלגבי אשתו לא אומרים שהוא נחשב כמעיד על עצמו שאין זו עדות אלא הרי היא כסתם קרובתו ואז הוא יפסול את כל העדות ולא יהיה נאמן גם להרוג את הבעל, קמ"ל שאדם קרוב אצל אשתו וממילא לגבי אשתו אין זו עדות כלל ולכן יכולים להרוג את הבעל על סמך דבריו.

וכך ביאר את כל המקומות שבהם מוזכר המושג "פלגינן דיבורא" שזה הפירוש הנכון בהם, שבמקום שבו חלק מהעדות היא על עצמו - אין זה נקרא עדות כלפי עצמו ולכן מקבלים את עדותו על האחר.

ומעתה יש לבאר, ששיטת רב יוסף היתה שבעל דבר שמעיד על עצמו הוא גם כן בכלל עדות אלא שזו עדות פסולה כי הוא מעיד על עצמו שהוא רשע, ולכן עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. היינו ששורש המחלוקת בין רבא ורב יוסף היא מה

הגדרת עדות בעל דבר על עצמו - האם היא כלל לא נכנסת לתורת עדות או שהיא נחשבת עדות אלא שהיא עדות פסולה.

מדברי התוס' (ד"ה אין) משמע להדיא שלא קיבלו את דברי הראב"ד וביארו אחרת את המושג "פליגין דיבורא". תוס' כתבו שכאשר אומרים פליגין בפלוני רבעו לרצונו אין אנו אומרים שפלוני רבע אותו אלא שהיה זה לאנסו, אלא אומרים שפלוני רבע סתם ולא מקבלים כלל את דבריו שהוא היה הנרבע. ולאחר מכן הביאו דוגמא דומה לזה:

ותדע, דאם היה כהן נשוי אחותו והוא ואחר מעידין שפלוני בא עליה סברא היא לרבא דמצטרפין להורגו אבל לא להרגה אפילו לאוסרה על בעלה אף על פי שנאסרת באונס.

כלומר, שאם הוא מעיד על אחותו שנשואה לכהן שהיא נבעלה לאחר ברצון אע"פ שמצטרפין להרוג את הבעול, ודאי שהאשה עצמה מותרת לכהן, ואע"פ שגם באונס נאסרת לכהן, כאן אנו לא תולים שהיא נבעלה באונס, אלא מה שקיבלנו את עדותו זה שפלוני בעל אשת איש ולא את אחותו.

והרי, לפי דברי הראב"ד יש חילוק מהותי בין המקרים: במקרה זה שאדם בא ומעיד על אחותו לא אמרינן פליגין כלל, כי בכזה מקרה לא נאמר שהעד הזה אינו נקרא עד ואינו בתורת עדות, אלא הוא עד פסול וא"כ במקרה הנ"ל שהביאו תוס' לדעת הראב"ד אין אנו מקבלים כלל את העדות דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. וכל שיטת תוס' מובנת רק אם נאמר שלשיטתם אדם שלא מעיד על עצמו זה לא משום שהוא לא בתורת עדות אלא אע"פ שהוא עד הוא עד פסול.

אמנם, נראה שמצאנו בראשונים שיטה שלישית בביאור מחלוקתם של רבא ורב יוסף ובביאור המושג פליגין דיבורא, וכדלהלן.

יש לחקור בביאור הדין "אין אדם משים עצמו רשע" - האם זהו דין בהלכות עדות, שהדין אינו יכול לפסוק דין על פי דברי עד שמשים עצמו רשע בעדות זו, כי כך קבעה התורה, שהעדות תתקבל רק אם ע"י עדות זו יישאר העד בכשרותו. או שנאמר שהוא דין כללי בכל התורה, שלכל אדם יש חזקת כשרות, ולכן אם אדם בא ומספר שהוא עשה מעשה של רשעות, אין אנו מאמינים לו ואין מקבלים את דבריו.

נפק"מ בין שתי ההגדרות, לגבי בעל דבר שמספר על עצמו שעשה מעשה של רשע לא כעדות אלא כטענה. למשל אם טוען טענה בבית דין ולצורך הטענה הוא מחויב לספר שעשה מעשה רשע: אם נאמר שאין אדם משים עצמו רשע רק בעדויות, כאן

כיון שזו טענה ב"ד יקבלו את דבריו. אבל אם דין זה הוא כללי שאין אנו מאמינים לאדם האומר שהוא רשע גם במקרה זה לא נקבל את דבריו.

נפק"מ נוספת, במקום שבו אנו פוסקים דין על פי נאמנות ולא על פי עדות, ואדם משים עצמו רשע, אם נאמר שזהו דין בהלכות עדות אז כאן כיון שאנו צריכים לסמוך על נאמנותו לא בתורת עדות ודאי שנקבל את דבריו ולדבריו רשע הוא. אבל אם נאמר שזה דין בנאמנות, שלא מאמינים לאדם שהוא עשה מעשה רשע גם בכה"ג לא נקבל את דבריו.

ועוד נפק"מ, אם טוען שעשה מעשה רשע שלא פוסל לעדות - אם נאמר שזה דין בהלכות עדות כאן נוכל לקבל את דבריו לענין רשעות כזו שלא פוסלתו, אבל אם זה דין כללי לגבי חזקת כשרות גם כאן לא נאמין לו שהוא רשע.

המשנה בכתובות (יה ע"ב) אומרת שאם עדים אמרו כתב ידנו הוא זה אבל אנוסים היינו - נאמנין, ואם כתב ידם יוצא ממקום אחר - אין נאמנין. ובגמרא מובאת מימרא בשם רמי בר חמא, ודבריו מתפרשים בב' לישנות:

אמר רמי בר חמא: לא שנו אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת ממון, אבל אנוסים היינו מחמת נפשות - הרי אלו נאמנין. אמר ליה רבא: כל כמיניה? כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד! וכי תימא הני מילי על פה, אבל בשטר לא, והאמר ריש לקיש: עדים החתומים על השטר - נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד!

אלא כי אתמר - ארישא אתמר: הרי אלו נאמנין, אמר רמי בר חמא: לא שנו אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות, אבל אמרו אנוסין היינו מחמת ממון - אין נאמנין; מאי טעמא? אין אדם משים עצמו רשע.

שואל רעק"א, מדוע לא יהיו נאמנים אם אמרו אנוסים היינו מחמת ממון הלא הפה שאסר הוא הפה שהתיר כי כת"י לא יוצא ממק"א, ורק על סמך דבריהם אנו רוצים להכשיר את השטר, ובאותה עדות עצמה הם אומרים שהם חתמו בשקר וא"כ מדוע לא נאמין להם?

והוכיח מכאן רעק"א שדין אין אדם משים עצמו רשע הוא כללי בכל התורה ולא רק בעדות, ולכן כיון שאין אנו מאמינים לאדם האומר שהוא רשע, אע"פ שהשטר מתקיים רק על פי דבריהם אין אנו יכולים להאמין להם שאנוסים היו מחמת ממון והשטר הזה יהיה מקויים על פיהם.

מדברי המאירי (יבמות מז ע"א) משמע שיש מחלוקת ראשונים בחקירה הנ"ל. המאירי מביא מחלוקת ראשונים לגבי נאמנות אב על בנו לומר שהוא מגרושה או חלוצה וכדו', שיש שסברו שכל מה שהאב נאמן זה רק אם אומר שבשוגג בא על הגרושה, ואז אנו מקבלים את דבריו גם לגבי לפסול את בנו. אבל יש שסברו שזה גם כאשר אומר שבמזיד בא עליה, ואע"פ שאין אדם משים עצמו רשע כאן התורה גילתה "יכיר" שיש נאמנות לאב.

ולכאורה יוצא לפ"ז שיש מחלוקת ראשונים בחקירה הנ"ל, לסוברים שרק בשוגג נאמן אבל במזיד אינו נאמן הטעם הוא משום שאין אדם משים עצמו רשע פירוש שאין אנו מאמינים לו שהוא רשע, ולכן גם אם רוצה ע"י זה לפסול את בנו לא נאמן לו לכך. אבל לדעה הסוברת שאף במזיד מאמינים לו היינו משום שאין אדם משים עצמו רשע זה פסול רק בעדות, וכאן כיון שהתורה גילתה שיש נאמנות לאב על בנו יכולים אנו לקבל את עדותו אע"פ ששם עצמו רשע בעדות זו.

וכן בהגהות אשר"י (כ"ק פ"ט סימן יח הגהה א) שהביא בשם ריב"ם שבמקום שאדם רוצה לפטור את עצמו ממון בטענה שהוא מוכרח לומר בה שהוא רשע כגון שגזל - מקבלים אנו טענה זו משום שאדם משים עצמו רשע כדי לפטור את עצמו מממון. ולאחר מכן הביא בשם אביו שגם במקרה זה אין אדם משים עצמו רשע וממילא לא מקבלים את טענתו. הרי לעינינו שנחלקו בזה הראשונים האם אין אדם משים עצמו רשע זהו דין בהלכות עדות דוקא ולא בטענה או בכל דבר.

וכן הביא הב"י (חור"מ סימן לד) בשם בעל התרומות שדין אין אדם משים עצמו רשע זהו דין רק בהלכות עדות ולא בכל מקום.

וכן ניתן לדייק ממש"כ בשו"ת הרשב"א (המיוחסות לרמב"ן, סימן קט) שכתב שאם אדם טוען שחברו גזל ממנו או שחייב לו כסף בריבית ורוצה למסור לו שבועה - אין אנו משביעים את הנתבע, כי אומרים לתובע לדברך רשע הוא ואין מוסרים שבועה לרשע. והרי לכאורה היה יכול לומר שלא מקבלים כלל את טענתו שהרי אם טוען שהנתבע חייב לו כסף בריבית משמע שהוא הלוה לו בריבית והוא עצמו רשע ואין אדם משים עצמו רשע!

אלא ודאי שבכה"ג כיון שזו רק טענה ולא עדות אדם משים עצמו רשע. ורבים וכן שלמים מהראשונים סברו כך שאין אדם משים עצמו רשע זהו דין בהלכות עדות דוקא, ולא כהבנת רעק"א הנ"ל.

מאידיך, דייק הקצות מהגמרא בכתובות (יט ע"א) האומרת שאם עדים אומרים אמנה היו דברינו אין נאמנין. ומדוע - כי אסור לאדם לחתום על שטר אמנה שהרי שטר זה נקרא 'עולה' ואוסר לאדם לכתוב כזה שטר. והרי במקרה כזה ודאי שהעדים לא נפסלים לעדות אם חתמו על שטר אמנה, ואע"פ הם לא יכולים לשים עצמם רשעים בכך ולומר שחתמו על שטר אמנה, מוכח שזהו דין לא רק בעדות אלא בכל דבר שאדם רוצה לשים עצמו רשע אין אנו מקבלים את עדותו כי זהו דין בכל מקום.

וכן דייקו מרש"י (כתובות יח ע"א) לגבי האומרים אנוסים היינו מחמת נפשות שאין נאמנים לפסול את השטר אליבא דר"מ, כיון שהם היו צריכים להיהרג ולא לחתום שקר, ולכן אם חתמו הרי הם רשעים (כלשון רש"י), והרי ודאי שדבר זה לא פוסל אותם לעדות ואעפ"כ אין אנו מקבלים את דבריהם כי הם לא יכולים לשים עצמם רשעים.

על פי הדברים האלה ניתן לומר, שהסיבה שלפי רבא פלגינן לדיבוריה ומקבלים את דבריו לגבי הרובע ולא לגביו, כיון שרבא סבר שאע"פ שאדם שמעיד לעצמו הוא נקרא עד פסול היינו שהוא בתורת הגדת עדות, אבל אם הוא מעיד על עצמו שהוא רשע בעדות זו, אין אנו מתייחסים לדבריו האלו כי אין אנו מאמינים לאדם שהוא רשע כצד השני בחקירה, וממילא ביטלנו בזה את דבריו הנוגעים אליו לחלוטין ונשארה עדות רק על השני.

כלומר, שאין כאן בעיה של עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה כי מבחינת ב"ד מה שמוגדר עדות זה רק דברים שהם הגיוניים מצד בית הדין ומתקבלים על הדעת, ולכן לדעת רבא כיון שאין אדם משים עצמו רשע זה דין בכל התורה כאשר אדם מעיד עדות אחת שיש בה גם העדאה על עצמו שהוא רשע וגם עדות על חברו - לגבי עצמו אין אנו מתייחסים ואין אנו מאמינים לדבריו, ולכן נשארה כאן עדות רק על חברו.

וא"כ רב יוסף סבר כמו הצד השני בחקירה, שדין אין אדם משים עצמו רשע זהו דין רק בהלכות עדות, וא"כ אם הוא מעיד ובעדותו הוא שם עצמו רשע א"א כלל לקבל את עדותו, כי התורה קבעה שבמקרה כזה עדותו נפסלת.

ומדברי המאירי בביאור סוגייתנו משמע להדיא שכך הבין את דברי רבא, וממילא כך תתבאר לשיטתו מחלוקת רבא ורב יוסף. המאירי כתב, ש'פלגינן דיבורא' לא אומרים עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, משום שלא מקבלים את דבריו שהעיד על עצמו שהוא רשע, וממילא נשארה כאן רק עדות על חברו. וזה כדברינו = שאין אנו

מאמינים לו במה שאמר לגבי עצמו שהוא רשע כלל, ואם כן נותרה כאן העדות על חברו בלבד שעליה הוא נאמן.

אך זאת יש להעיר, שמ"מ שיטת תוס' (וכן נראה גם מרש"י בכירור) שאדם קרוב אצל עצמו היינו שהוא פסול כקרוב ממש, ובזה אמרינן לפי רבא פלגינן דיבורא, וא"כ לשיטתם א"א לבאר את המושג פלגינן לא כראב"ד כמשנ"ת ואף לא כמאירי, אלא הם יצטרכו לומר שדעת רבא היא שבמקרה כזה אנו מתייחסים לעדות זו כשתי עדויות ומקבלים רק את העדות הכשרה ולא הפסולה. ורב יוסף סבר שאע"פ שיש כאן ב' עדויות הן תלויות זב"ז וא"א לחלק ביניהם, ולכן אם לא מקבלים את זו לא מקבלים גם את זו.¹

¹ ועיין בשיעור הבא עוד בעניין חקירה זו והמסתעף.